

Husdyrbruget i 1906

med særligt Henblik paa Kvægavlen og Kvægbruget.

Af Statskonsulent *Axel Appel*.

II.

Kvægavlen.

I det mindste for Jyllands Vedkommende har Forholdene paa Kvægavlens Omraade i 1906 delvis været prægede af de stigende og høje Kødpriser. — Der har været et Liv i Korthornsavlen som ikke kendt i mange Aar, og det er sikkert, at Korthornskvæget har vundet ikke saa lidt Terræn i det forløbne Aar. — Adskillige ville maaske deri se et højst tvivlsomt Gode, og det er vel heller ikke alle Udslagene af den Foretagsomhed, der er vist, der vilde være ensbetydende med et Fremskridt. Forholdet maa imidlertid bedømmes med Forstaaelse! Der er kun Grund til at glædes over, at der for Korthornskvægets Vedkommende i de Egne, hvor dette hører til, som Avlens Grundlag og Materiale, i de senere Aar er vaagnet en stærk Erkendelse af, at man ikke ustraffet kan undlade at følge med i det Arbejde til Fremme af en økonomisk Kvægavl, der giver sig Udslag i Erhvervelse af gode, af bedre Avlsdyr end hidtil, særlig af Tyre, og som for det jyske og det røde danske Malkekvægs Vedkommende har givet saa gode Resultater. — Oprettelsen af talrige Kvægavlsforeninger i det sydvest-

lige Jylland med — tildels fra Ejdersted og England indførte — gode Korthornstyre, Ansættelse af en Kvægavlskonsulent til at fremme et rationelt og formaalstjenligt Avlsarbejde i de paagældende Egne, Erkendelsen af den Betydning, det har at kende Komaterialet bedre — ogsaa dettes Mælkeydelse — gennem en Kontrol og gennem Stambogsføring, alle disse Momenter, disse Kendsgerninger er det en Fornøjelse at kunne konstatere. Man er vaagnet; man virker — og det frugter! Dette er som det bør være. Der er heller næppe fra et Avlsstandpunkt noget at indvende mod, at man til de mange, ret ubestemmelige Blandingsbesætninger, af hvilke der findes ikke faa spredte over Vestkysten fornemlig, nu anskaffer sig en god Korthornstyr, og saaledes — paa Grund af Tidernes Gunst — faar en Omgang renere og bedre Blod end det, der hidtil har været anvendt, og hvor Tilfældighederne ganske have været »Principet« — det kan kun kaldes en Fordel — og hermed kan der saaledes næppe være sket Skade. Derimod er jeg ikke sikker paa, at ikke adskillige af de Kvægbrugere, der bor paa »Grænseegnene«, og som nu i en Aarrække — og mange med Held — have forsøgt at komme fra Blandingsavl og ind under Renavl med enten jysk Malkekæg eller rødt dansk Malkekæg som Grundlag, ville falde for Fristelsen til atter at vende tilbage til Brug af Korthornstyre, for gennem disse hurtigt at kunne høste Gevinsten — ved det hurtigt voksende Afkom — under de nuværende høje Konjunkturer. Men dette vil næppe være en vel overvejet Handling, om man saaledes paa Grundlag af de nærværende høje Kvægpriser nedbryder et fleraarigt Avlsarbejde, hvilket jo i Løbet af faa Aar vil blive Følgen af Brugen af Korthornstyre. Et Ræsonnement, der ikke saa sjældent gøres, er dette, at man kan jo godt lade en Korthornstyr bedække en Del af sine jyske Køer; de bedste skulle selvfølgelig holdes til en ægte jysk Tyr. Dette ser jo ganske tiltalende ud, men det passer bare ikke til Virkeligheden; det er et Ideal, der her foregøgles, som ikke lader sig virkeliggøre, og som

man derfor snarest bør lade fare. Erfaringerne have vist, hvad det fører til; det bliver simpelthen en Rovdrift, hvor den jyske Besætning efterhaanden ofres. At dele sig her, lader sig ikke gøre i Længden. Det kan være svært nok med ét Avlsformaal at holde en Besætning oppe; umuligt med tvende Formaal som de nævnte.

En Fare ligger her saaledes! Forhaabentlig er den dog ikke saa stor! De i Aarenes Løb gjorde Erfaringer ville jo nok hjælpe til, at man nøje overvejer, inden man gaar til et »Systemskifte«. Kravet om fremtidig Præmiering af Korthornskvæg paa Skuer, der aldrig før have præmieret saadant, er allerede kommen frem i enkelte Landboforeninger og er efterkommet for indeværende Aars forestaaende Dyrskuer, saaledes f. Eks. i Randers Amts Husholdningsselskab. — Dette er en Følge af de gode Købpriser!

Naar undtages disse nu fremdragne Forhold paa Kvægavlens Omraade, der jo i særlig Grad berøre Halvøen, er Arbejdet til Fremme af Malkekvægsavlens, som den alt overvejende indenfor vore Landegrænser, gaaet sin rolige Gang. — I 1906 kunde den officielle Stambogsføring for jyske Heste og jysk Kvæg holde sit 25-aarige Jubilæum. I 1881 udkom den første Stambog, udgivet ved Foreningen af jyske Landboforeningers Stambogsudvalg, under særlig Medvirkning af afdøde Konsulent P. Jessen. Dette første Bind indeholdt baade Heste og Kvæg, og for Kvægets Vedkommende baade Malkekvæg, Fedekvæg og »Mellemløbet«. Det i Aarenes Løb samlede store Stambogsmateriale, hvor vi for Kvægets Vedkommende, hvad i denne Forbindelse er ensbetydende med Tyre, ere naaede til XIV. Bind og til Nr. 1552, afspejler i store Træk den Udvikling, der er foregaaet indenfor den jyske Kvægrace i det mellemliggende Tidsrum — nemlig Udviklingen henimod den ensartede, udprægede, velbyggede, sunde og trivelige Malkeko med et stort Mælkeudbytte og god Omsætningsevne — og bort fra den fine, spinkle »Anglertype« blandt Jyderne. — Dette

er ogsaa sket paa Øerne med det røde danske Malkek­væg — om end ud fra et andet Grundlag eller fra for­skellige Udgangspunkter —, og det er fremdeles Løsenet, under hvilket vi bør gaa fremad.

De forskellige Organisationer, der have til Opgave at fremme vor Kvægavl og vort Kvægbrug derigennem, at de søge at gøre Dyrene mere yderige — dette staar i nøjeste Forbindelse med Trivseligheden og et sundt, velbygget Legeme — have ogsaa i 1906 udført et godt Arbejde. — Imidlertid maa det betones, at for enkelte af disse Organisationers Vedkommende er der vedvarende alt for faa Medlemmer; der er endnu for mange, hvis Rolle overfor denne Side af Arbejdet nærmest er — at se til!

For **Kvægavlsforeningernes** Vedkommende har der overalt i Landets forskellige Provinser været Vækst i Ar­bejdet. Foreningernes Antal er øget. For de 3 sidste Aar stiller Forholdet sig overfor Antal Kvægavlsfor­eninge som nedenstaaende anført:

	1906		1905		1904	
	For­eninge	Tyre	For­eninge	Tyre	For­eninge	Tyre
N. Jylland med Samsø	677	841	658	743	649	723
Sjælland med Møen .	250	284	222	254	219	219
Fyns Stift	128	151	120	136	96	107
Lolland-Falster	50	55	49	54	48	48
Bornholm	30	38	28	35	26	23
Ialt	1135	1369	1077	1222	1038	1150

Fremgangen har været mindst paa Lolland-Falster, størst paa Sjælland, og her er det særlig Præstø Amt, der gør Udslaget. — Efterspørgselen efter Avlsdyr er vedvarende stor, større end Tilbudet, hvor Talen er om

gode Avlsdyr, og dette gælder baade Han- og Hundyr. — Priserne paa Avlsdyr — Tyre — have været af omtrent samme Størrelse som i 1905. Der er i de sidste Aar et noget større Procentantal af de solgte Tyre end tidligere, der opnaa Priser fra 600—900 Kr., og de til 300—400 Kr. aftage i Antal. — I Sammenligning med Hingstepriserne ere Tyrene jo billige.

I Overensstemmelse med tidligere Aars Praxis skal her meddeles nogle Oplysninger om de Priser, der ere betalte for Avlsdyr i 1906, tagne efter Opgivende i Bladet »Jysk Husdyravl«. Her foreligger der Oplysninger om Salg af 106 Tyre af jysk Malkerace. Gennemsnitsprisen for disse er 570 Kr. kontant, med Vilkaarspenge 946 Kr., imod 567 Kr. og 991 Kr. i 1905, i alt væsentlig det samme; den kontante Sum er lidt højere, Vilkaarsbeløbet er noget mindre.

At der endnu købes en Del »billige« Tyre til Kvægavlsforeningerne, vil fremgaa af nedenstaaende Oversigt, og det er disse, der bringe Gennemsnitsprisen saa langt ned, som Tilfældet er.

De kontant betalte Priser (uden Vilkaar) ere fordelte saaledes:

For under 300 Kr. er solgt	1 Stk.
Til Priser fra 300— 399 Kr. er solgt.....	10 Stkr.
— — 400— 499 - —	27 —
— — 500— 599 - —	31 —
— — 600— 699 - —	13 —
— — 700— 799 - —	7 —
— — 800— 899 - —	8 —
— — 900— 999 - —	2 —
— — 1000—1099 - —	4 —
— — 1200—1299 - —	3 —

De to dyreste Tyre af jysk Malkerace have kostet 1250 Kr. kontant og 1250 Kr. paa Vilkaar, ialt 2500 Kr. Stykket. Den billigste har kostet 200 Kr. kontant og 350 Kr. paa Vilkaar. Det er Elkjær- og Langholt-Tyre, der have opnaaet de højeste Priser.

For det røde danske Malkekvægs Vedkommende foreligger der kun Oplysninger om 45 Tyre. For disse er opnaaet en kontant Gennemsnitspris af 7 19 Kr., med Vilkaar 1075 Kr., hvilket ogsaa her er omtrent samme Gennemsnitspris som i 1905 (713 og 1033). Af de 45 Tyre af rød dansk Race have 4 Stkr. kostet mellem 1500 og 1600 Kr. kontant, men kun med 500 Kr. i Vilkaarspenge, den samlede Salgssum er saaledes kun godt et Par Tusinde Kr. Det er særlig Fynboerne, der sælge de gode og dyre Tyre. For Halvøens Vedkommende er det Amterne Aarhus, Aalborg og Randers, der levere Hovedmaterialet af gode Tyre til den jyske Kvægavl. Til det sydvestlige Jylland er der atter sidste Aar indført en hel Del Tyre fra den slesvigske Marsk, hvoraf adskillige meget gode, en Del dog vel tarvelige. Enkelte af de indførte Tyre ere fødte i England, og disse staa de vedkommende Kvægavlsforeninger i en Pris af op til 3300 Kr. — Man tænker stærkt paa at indføre nogle Korthornstyre direkte fra England, hvis Indførselsbetingelserne kunne blive noget lempeligere, hvad der formentlig er nogen Udsigt til. Oksens ondartede Lungesygge er jo udryddet i England for Aar tilbage.

De aarlige Avlsdyrauktioner paa S. Elkjær og Langholt havde atter i 1906 samlet mange jyske Opdrættere, og de opnaaede Priser vare meget tilfredsstillende. Tyrekalvene og Køer og Kvier betingede forholdsvis de højeste Priser. For gode, drægtige 2 Aars Kvier fra gode Besætninger er der i flere Tilfælde betalt 450—500 Kr. Stykket. Der er overordentlig stor Efterspørgsel efter gode Kvier, maaske særlig indenfor den jyske Malkekvægs-Avl.

I Jylland bliver det indenfor Kvægavlsforeningerne i de senere Aar ikke ualmindeligt at handle med de gamle Avlstyre. Naar en anerkendt god Tyr i en Aarrække har virket i en Forening, og denne ønsker vedkommende Tyr ombyttet med en yngre Tyr af anden Afstamning, da er det ikke saa sjældent, at Tyrene, i Stedet for at gaa til Slagtebænken, sælges til en anden Forening. I

det forløbne Aar er der herovre saaledes solgt henholdsvis en ældre rød Tyr og en ældre jysk Tyr for 1000 Kr. Stykket, en Fremgangsmaade, der burde følges i langt flere Tilfælde, end det nu sker.

Fra en af Aarhusegnens bedste Besætninger af jysk Malkerace blev der i Vinter solgt — til Salling — en 3 Dage gammel Tyrekalv af fortrinlig Afstamning for 500 Kr. kontant og 500 Kr. paa Vilkaar. Sælgeren var Ove Nielsen i Stautrup, Køberen M. Madsen i Trustrup i Salling, der er en af de faa, der dér oppe har gjort et bevidst Arbejde for at bevare og videre udvikle en solid, god, ublandet jysk Kvægbesætning. Tidligere gik Strømmen den modsatte Vej. Da var det blandt andre nordvestlige Egne Salling, der afgav en Del Tyremateriale til Østjyllands Malkebesætninger. Maaske kan dette Forhold atter opleves.

Det er allerede nævnt, at for flere af de Organisationer, der have Husdyravlens økonomiske Fremgang som Opgave, er Tilslutningen ikke nær saa omfattende, som den burde være.

Dette gælder saaledes **Kontrollforeningerne**, der burde være Kvægavlsforeningernes uadskillige Ledsagere. Desværre mangler der overmaade meget heri. Ganske vist er ogsaa Kontrollforeningernes samlede Antal øget i det forløbne Aar, men Tilvæksten er for lille, sammenlignet med den, der har fundet Sted for Kvægavlsforeningernes Vedkommende. Medens Kvægavlsforeningerne have bredt sig ret jævnt over det hele Land, saa har dette ikke været Tilfældet for Kontrollforeningernes Vedkommende. For Jyllands Vedkommende er det samlede Antal endogsaa gaet noget tilbage, skønt der er oprettet flere ny Foreninger i Aarets Løb. Medens det samlede Antal Kontrollforeninger tiltog med 35 Stkr. i 1905, saa er Tilvæksten i 1906 kun 19 Foreninger, og for Jyllands Vedkommende er der en Nedgang af 5 Foreninger. Paa Fyn og i Sjællands Stift har der været god Tilvækst. I Følge Oplysninger i »Lommebog for Mejerister 1907« var der her i Landet den 1. Oktober 1906 ialt 460 Kontrollfor-

eninger med et Koantal af 180,448 Stkr. Dette er alt for faa! Hertil kommer ganske vist det Antal Køer, der er under Kontrol indenfor Konkurrencerne mellem hele Kvæghold, men alligevel er det kun en lille Brøkdelen endnu. At der vilde komme Vanskeligheder og Dødvande er imidlertid ikke andet, end man maatte vente. Det samme have vi kendt i forskellige Former i Kvægavlsforeningsbevægelsen. Denne er imidlertid kommen over Børnesygdømmene, og den er nu en rodfæstet Form for Arbejdet til Kvægavlens Fremme her i Landet. Det samme bør blive Tilfældet for Kontrolforeningssagen, og skulle vi i det hele fortsætte med den Udvikling, vi nu ere inde i, ville Konjunkturerne fremtidig blive saadanne, der anvise Malkekvæget en Hovedstilling i dansk Kvægavl, det toneangivende, da kunne vi ikke komme uden om det Arbejde, der gøres indenfor Kontrolforeningsrammerne, uden at der gaar noget — ja meget — tabt. Derfor bør det ogsaa tages med Sindsro, at en Del Medlemmer, der have manglet den rette Forstaaelse af, hvad der var Formaalet og hvad der kunde naas, er gaaet fra. Sagen kan taale Modgang; den kan taale, at det mystiske Skær, som den for en hel Del Menneskers Vedkommende syntes forlenet med i Retning af snarlig paa hartad vidunderlig Maade at kunne bringe Guld og grønne Skove, stryges af; den taaler Virkelighedens klare Dagslys, fordi Kærnen i den er sund og god, den nemlig: at bringe Viden i Stedet for Skøn, reel Viden om de Forhold, hvis rette Udnyttelse er krævet, naar vort Arbejde for Fremme af en rationel ledet og økonomisk Kvægavl skal hvile paa det sikrest mulige Grundlag og derfor bære de ønskede, de rette Frugter. Dette bør der slaas til Lyd for, og denne Sag bør høre til dem, der sættes forrest paa Dagsordenen til god og forsvarlig Løsning af de Landmænd, der ville fremad. Derfor skulle Vanskelighederne vedrørende denne Sags Gennemførelse — thi saadanne er der af forskellig Art — overvindes, og der skal ikke bøjes af for dem.

Fyn er i flere Henseender et godt Eksempel til Efter-

ligning, hvor det gælder om enigt og dygtigt Samarbejde til Kvægavlens Fremme. Det er en ublandet Fornøjelse at kunne konstatere, at der er 15 Kvægavlsforeninger paa Fyn, hvor samtlige Medlemmer tillige ere Medlemmer af Kontrolforeningerne. Saadan burde det være overalt, og her er et Maal, der er værd at stræbe efter at naa.

Vejlekredsens Fællesledelse af Kvægavlsforeninger har i Aarets Løb skiftet Konsulent og paabegyndt et Samarbejde mellem Kvægavls- og Kontrolforeningerne, der ikke mindst paa en frugtbar Stambogsførings Omraade har Forudsætninger for at kunne blive af megen Betydning for Fremme af en velledet Malkekvægssavl i en stor Del af Kredsens bedste Kvægbesætninger.

Der er i Aarets Løb slaet ret kraftigt til Lyd for en Sag, hvis gode Gennemførelse ogsaa vil gavne Kontrolforeningssagen, og som derfor skal omtales paa dette Sted, og det er Mælkens Afregning paa Mælkerierne. Ikke mindst i Jylland har denne Sag været draget frem til Behandling, saaledes paa Foranledning af Foreningen af jyske Landboforeningers Regnskabsudvalg ved de jyske Kontrolforeningers Aarsmøde paa Ladelund Landbrugsskole i 1906. For en Afregning efter Flødeenheder — eller for Overgangen til Faktor 3 fra 2 — var Landbrugslærer Jens Johansen en lige saa interesseret som dygtig Talsmand. Hans Foredrag herom og hans praktiske Anvisning af Flødeenheds-Beregningens Udførelse er paa Foranstaltning af Regnskabs- og Mejeriudvalget spredt ud til alle Andelsmejerier og Kontrolforeninger i Jylland.

Vedrørende andre meget væsentlige Foranstaltninger til Kvægavlens Fremme, skal det her fremhæves, at der fra 1. Oktober 1906 er paabegyndt en ny 2-aarig Konkurrence mellem hele Kvæghold i Fyns Stift, at der i Aarets Løb er udkommen udførlige Beretninger om de i 1905 afsluttede 2-aarige Konkurrencer mellem hele Kvæghold i Fyns Stift, i Kolding-, Vejle- og Ringkøbingkredsen. Konkurrencerne i Aarhus-

Randers Amter og Aalborg-Hjørring Amter ere fortsatte i 1906 og afsluttes i indeværende Aar. I de jyske Konkurrencer deltagte baade jysk Malkekvæg, rødt dansk Kvæg og Jerseykvæg.

Hvad det sidste angaar, skal jeg blot oplyse om, at der til Komplettering og delvis Udvidelse af en Del af de Jerseybesætninger, der findes her i Landet, ved Opdrætterforeningen »Jersey« atter er indført en betydelig Del Avlsmateriale fra Øen Jersey, hvoraf en stor Del til Vendsyssel. I indeværende Aar agtes der indført indtil 1000 Stkr., hvortil Tilladelse er erhvervet hos Landbrugsministeriet.

Det Udbytte, man har haft af Jerseybesætningerne, stiller sig paa samme Maade, som det er Tilfældet med vore hjemlige Racer, højst forskelligt efter de paa vedkommende Sted raadende Forhold. En væsentlig Betingelse for et godt Resultat af Holdet af Jerseykøer er den, at de indsættes i vel desinficerede, smittefrie Stalde. Hvis ikke, vil der meget let følge slemme Uheld efter; derfor haves adskillige dyrtkøbte Erfaringer.

En Hovedbegivenhed paa Dyrskuevæsenets Omraade i 1906 var Jubilæumsskuet i Odense den 20.—22. Juli. Jeg tør vel nok uden at fornærme eller forurette nogen sige, at Fyn har jo i en Aarrække været, er — og bliver formentlig endnu længe — som et stort Avlscenter for den røde danske Malkerace, fra hvilket alle de øvrige Provinser — ogsaa Jylland — i Tidernes Løb have hentet mange gode Avlsdyr, hvis Betydning har været afgørende for Udviklingsretningen og Fremgangen i den vedkommende Landsdel. Et Jubilæumsskue, hvor Eliten af den røde danske Malkekvægsavl gav Møde, var derfor selvfølgelig imødeset med megen Interesse og store Forventninger. Disse bleve heller ikke skuffede! Kvægudstillingen i Odense var et smukt Udtryk for de fynske Opdrætteres Dygtighed og et glædeligt Vidnesbyrd om det fortrinlige Standpunkt, man ved dygtigt, udholdende og maalbevidst Arbejde er naaet til i de bedste Kvæghold paa Fyn. For de vedkommende

Opdrættere maa det være en Tilfredsstillelse — der dog ingenlunde tillader dem at hvile paa deres Laurbær — tværtimod — og for alle vaagne Landmænd en Spore til at følge dem efter. Der er nok at tage fat paa — ogsaa paa Fyn.

Der var to væsentlige Ændringer i Jubilæumsdyrskuet's Bestemmelser, dels vedrørende de for Præmieæskning stillede Betingelser og dels selve Bedømmelsen. For at Tyre overhovedet kunde blive indladte til Præmieæskning paa Jubilæumsskuet, maatte der mødes med betryggende, kontrollerede Oplysninger om de vedkommende Tyremødres Ydelse for mindst 2 Aar, ligesom der for Ydelsen var sat en Minimumsgrænse for Smørmængden af 180 Pd. Smør i Koens første Regnskabsaar og 250 Pd. i tredje eller senere Regnskabsaar. Det kan man gennemføre paa Fyn, og det tage vi Hatten af for! I Jylland gaa vi foreløbig Frivillighedens Vej i saa Henseende, idet vi ikke paabyde, men opmuntre og give Tillægspræmier til saadanne Tyre, hvis Mødre, Bedstemødre og Oldemødre have ydet megen Mælk og Smør. For at kunne konkurrere om disse Tillægspræmier fordres mindst 2 Aars kontrolleret Regnskab over Mødrenes Ydelse, men der skal iøvrigt gives Oplysninger for alle de Aar, i hvilke Mødrene, Bedstemødrene og Oldemødrene have været under Kontrol. Disse Bestemmelser ville blive gennemførte ved det kommende Ungskue i Herning i indeværende Aar.

For Tyrene blev ved Jubilæumsskuet i Odense endvidere givet særskilte Bedømmelser for Eksteriør og for Afstamning; de to Ting holdtes ude fra hinanden. Ligesaa gaves der Tillægspræmier for Ydelse til Malkekvægssamlingerne, og Karakteren for Ydelsen indvirkede saaledes ikke paa Samlingens Plads i Præmierækken. Fynboer og Jyder arbejde her paa samme Maade. I Slutningen af Aaret blev der i Kjøbenhavn afholdt et Møde af sjællandske Dyrskuedommere for Kvæg. Paa dette var Stemningen overvejende for, at der skulde kræves Oplysninger om Ydelsen som Betingelse for Præ-

miering, og der blev nedsat et Udvalg til at udarbejde fælles Regler i saa Henseende.

Der er saaledes overalt Bestræbelser oppe for at faa Afstammingsforholdene og Ydelsen klarlagt og værdsat ogsaa ved Bedømmelsen paa Dyrskuerne, og dette er en god Ting. Maaden, hvorpaa der tages Hensyn til disse Faktorer, er forskellig. At man ved Bedømmelsen af de forskellige Faktorer lade disse staa hver for sig med hver sin Værdi, uden at prøve paa ud af Eksteriør, Afstamning og Ydelse at konstruere en Helhed, der skal kunne udtrykke den »rette Avlsværdi«, foretrækkes af Fynboer og Jyder. Sjællænderne se noget anderledes paa denne Sag. Men vist er det, at vi for alle Tilfældes Skyld, og saaledes ogsaa af Hensynet til Ydelsens Bedømmelse paa Dyrskuerne, trænge til, at mange, mange flere drages med ind i Kontrolforeningsarbejdet. For Jyllands Vedkommende maa der i sin Helhed foreløbig gaas ad Frivillighedens Vej. Her vil Opgaven bedst fremmes ved at opmuntre Fremskridtet — og ikke ved et Paabud.

En anden Hovedbegivenhed i Dyrskuebevægelsen i 1906 var Foreningen af jyske Landboforeningers Ungskue i Grenaa den 13.—15. Juli, der, trods Udstillingsbyens Beliggenhed noget ude af Ruten, havde vundet særdeles god Tilslutning. Skuet var baade kvantitativt og kvalitativt taget godt — et Udtryk tillige for Udstillernes voksende Selvkritik. Paa Grenaaskuet foregik der en meget betydelig Omsætning af Avlsdyr. Denne Side af Ungskuerne er ogsaa i Vækst, og den er af megen Betydning.

Som sædvanlig afholdtes der under Mødet en hel Række Foredrag, der gennemgaaende vare udmærket besøgte. — Ogsaa ved Jubilæumsudstillingen i Odense blev der afholdt Foredrag.

Dyrskuevirksomheden har i det hele i 1906 givet sig kraftige og betydningsfulde Udslag. Med Undtagelse af enkelte mindre Landboforeninger viser den store Tilslutning, som hele denne Arbejdsform for Avlens Fremgang

fremdeles har — og som for de store Skuers Vedkommende er i Vækst — at den af Befolkningen anses som et nutidssvarende Middel til Fremme af et økonomisk Husdyrbrug. At gøre Midlet mere frugtbringende trænge imidlertid adskillige Landboforeninger til.

Den i Foraaret 1906 oprettede **Kreatureksportforening** i Aarhus har i Aarets Løb vundet særdeles god Tilslutning, et Udtryk for, at Producenterne ere tilfredse med de opnaaede Priser og Forretningens Gang. I 1906 er der paa Lolland-Falster arbejdet ihærdigt for Dan-nelsen af en Kreatureksportforening med ugentlige Mar-keder i Nykøbing paa Falster. Sagen er gaaet i Orden i dette Foraar.

I de sidste Aar er Spørgsmaalet om Betydningen af gode og hensigtssvarende Staldindretninger kommen ret stærkt frem til Drøftelse. Saadanne trænges der ogsaa til, ikke blot af Hensyn til Dyrenes Sundhed, Velvære og dermed gode Arbejdsevne, men ogsaa af Hensyn til dette, at kunne fremme Produktionen og Leveringen af frisk og velsmagende Mælk.

Et Udslag heraf er bl. a. Indretningen af de saa-kaldte »Forevisningsstalde«. Foreningen af jyske Landboforeningers Mejeriudvalg har saaledes ladet indrette flere saadanne og herigennem vist, hvorledes man med forholdsvis smaa Midler kan forbedre en gammel Stald, saa denne bliver lysere, bedre ventileret og lettere at holde ren. — Konsulent Hegelunds Virksomhed for bedre Staldindretninger og for en god Afkøling af Mælken i Hjemmet er et andet Udslag af Trangen til Fremskridt paa disse Omraader og vil upaatvivlelig bringe gode Resultater.

Fodringssspørgsmaalet hører vedvarende til de, der følges med megen Interesse af de danske Landmænd. Hovedbegivenheden paa dette Omraade er Forsøgs-laboratoriets 60. Beretning om »Forsøg med at finde Ægghvideminimum i Malkekøernes Foder«. Forsøgene

bringe højst interessante Resultater, og den Maade, paa hvilken de ere iværksatte og gennemførte, tjener i høj Grad til Ære for vort landøkonomiske Forsøgslaboratorium. Med Interesse ville vi imødesee yderligere Forsøg paa samme Felt. Vi vide nu, at »Æggehvideminimum« ligger ret lavt — lavere end antydet, og Forsøgene sige, at det er ret farligt at komme derned. Jeg minder atter om de 5 Pd. Agerhø og de 10 Pd. Halm foruden de 3 Pd. Oliekager og de 90 Pd. Runkelroer, idet jeg har Grund til at tro, at dette Forhold er man tilbøjelig til at overse. — Inden jeg refererer en Udtalelse om Fodringssspørgsmaalet, som en af Tidsskriftets Korrespondenter fremsætter, skal jeg kun minde om, at Forsøgslaboratoriet i sine Forsøgsresultater intet har fastslaaet vedrørende det økonomiske Minimum.

Vedkommende Korrespondent skriver: »Vi have her, som saa mange andre Steder, begyndt i Efteraaret paa at indrette Foderet til Malkekøerne efter de sidste offentliggjorte Resultater fra Forsøgslaboratoriets Fodringsforsøg og knappede en Del af paa de æggehviderige Kager, som saa erstattedes med et tilsvarende forøget Roefoder; men Resultatet blev meget hurtigt dette, at vi ikke alene fik mindre Mælk, men Køerne satte ogsaa meget af paa Huldet, og da vi saa fra anden Side bleve gjort opmærksomme paa, at vi ikke fik nogen Erstatning i Gødningen, men at denne blev magrere, ere vi nu foreløbig atter vendte tilbage til den gamle Fodernorm.«

Dette er en Iagttagelse. Men det er jo muligt, at det er de 5 Pd. Agerhø, der have manglet. — Et er imidlertid sikkert, og det er dette, at vi have Brug for mange, mange flere Roer. I hvor mange Kvæghold kan man give 90 Pd. pr. Ko daglig i 200 Dage og saa endda have nok til Ungkvæg, Svin og Heste? 60. Beretning vil forhaabentlig give Roedyrkingen et yderligere Stød fremad helst et stort.

Faareavlen. Trods de udmærkede Priser paa Faarekød — og paa Lam — er Faareholdet vedvarende i Ned-

gang her i Landet i sin Helhed. Alligevel er der jo mange Landmænd, der holde Faar, men det er endnu kun et lille Mindretal af disse, der mene det Umagen værd at tage sig videre af denne Gren af Husdyravlen, saaledes som det af langt de fleste gøres overfor Kvæg-, Heste- og Svineavlen. — For Flertallets Vedkommende skænker man ikke Faareholdet ret mange Tanker i Retning af at forbedre Udvalget af Avlsdyr end sige forbedre Røgten og Plejen. Man tager imidlertid grundig fejl, hvis man mener, at Anstrengelser paa dette Omraade ikke lønne sig; det gør de netop under de nuværende Priser paa Faareavlsprodukter og paa gode Tillægsdyr, og derfor burde der tages anderledes fat, end Tilfældet er.

Den lille Bevilling i Husdyrloven af 5000 Kr. aarlig til Fremme af Faareavlen have Faareavlsforeningerne jo endnu ikke kunnet lægge fuld Beslag paa. I Faareavlsforeningerne har der dog været nogen Tilvækst i det forløbne Aar. Der er 85 Foreninger, der have søgt om Statstilskud for Finansaaret 1906—1907 imod 67 Aaret forud. Det er en Tilvækst af 26 pCt., men det er jo alligevel kun en ringe Del af Landets Faarebesætninger, der er draget ind under denne Organisation, højst ringe. Jylland har 72 af de 85 Faareavlsforeninger, og af de jyske Amter er Viborg Amt Nr. 1 med 30 Foreninger. Paa Fyn er Antallet i 1906 gaaet op til 8, Samsø har 3 Faareavlsforeninger og Sjælland kun 2. — Det synes underligt, at f. Eks. Frederiksborg Amt med en ret betydelig Faarebestand og med Kjøbenhavns-Markedet lige udenfor Døren, ikke føler sig opfordret til at nytte Chancerne bedre end Tilfældet er, blandt andet ved enig Optræden om Valget af et forbedret Avlsmateriale. — Af de jyske Amter er Aalborg Amt nu det eneste, i hvilket der ikke er oprettet Faareavlsforeninger. Lolland-Falster, Bornholm og de mindre Øer have heller ingen. De til Faareavlsforeningerne anskaffede Væddere ere gennemgaaende af god Kvalitet. — Flertallet er af Oxford-downs-Race, en mindre Del af Leicester (Dishley) Racen.

De i Jylland værende 72 Foreninger fordele sig til Amterne paa følgende Maade:

Viborg	Amt med	.....	30	Foreninger,
Ribe	—	—	13	—
Ringkøbing	—	—	10	—
Vejle	—	—	6	—
Aarhus	—	—	5	—
Randers	—	—	5	—
Thisted	—	—	2	—
Hjørring	—	—	1	—

400 Kr. ere i 1906 blevne betalte for et Vædderlam fra Dyrlæge Lassen i Haverslev. Lammet kom til Næsgaard. Det er ikke smaa Priser i det hele taget, der kan faas for gode Tillægsdyr af Faar, selv om den her fremhævede Pris danner en Undtagelse. — I 1906 indførte Brødrene Petersen, Børkopgaard, en meget god Leicester-Vædder fra England. Den er desværre død i Vinterens Løb.

Sundhedstilstanden blandt vore Husdyr har været god i det forløbne Aar. Der har kun været forholdsvis faa Tilfælde af Stivsyge. Den »lollandske Syge« (Diarrhoe, der i de hyppigste Tilfælde medfører Døden) har vist sig i ikke faa Kvægbesætninger i 1906. Ligeledes har den smitsomme Skedekatarrh paa visse Egne været ret udbredt og ubehagelig i sine Følger, hvad ikke har undladt paa sine Steder at øve en svækkende Indflydelse paa Kvægavlsforeningernes Virksomhed.

Af den her i Landet i 1906 udkomne landøkonomiske Litteratur, der særlig vedrører Kvægavls- og Kvægbrugsforhold, have vi allerede nævnt Forsøgslaboratoriets 60. Beretning om Æggehvideminimum og Konkurrenceberetningerne. Ogsaa Læge M. Hindhedes Bog om »Brændende Punkter i Fødringsspørgsmaalet« har haft mange interesserede Læsere. S. C. A. Tuxens

»Husdyrbruget« er kommen i 3. Oplag og i en ændret Skikkelse som en »almindelig« og en »særlig« Del. Af Stambøger er udkommen Stambogsbind XIV over Tyre af jysk Malkerace, Stambogsbind X over Tyre af rød dansk Malkerace samt 1. Bind af Stambog over Tyre af Korhornsrace, hvilket er kommen i en belejlig Stund.

I 1906 døde tvende Mænd, der endnu stode i et virksomt Arbejde for Fremme af Kvægavlen og Kvægbruget her i Landet, hvorfor de ogsaa skulle mindes paa dette Sted, skønt de alt have været Genstand for en nærmere Omtale i Sekretær Hertels Artikel »Landbruget i 1906« i dette Tidsskrifts 1. Hefte 1907. — Disse to Mænd ere Forstander *A la Cour*, Næsgaard, og Etatsraad *Andersen-Rosendal*. Begge vare virksomme, energiske og dygtige Mænd, hvem det danske Kvægbrug er Tak skyldig for deres Arbejde. Særlig vil Forstander *A. la Cour* savnes som den støtte Kraft, han var, indsigtfuld, saa vel theoretisk som praktisk. Derfor bar hans Arbejde til Fremme af Husdyravlen — særlig af Kvægavlen — og af Regnskabs- og Kontrolforeningssagen saa gode Frugter.